

ZBORNİK POVZETKOV

Nacionalna strokovna konferenca SFŠ Ljubljana: Od teorije k praksi: kaj lahko (še) naredimo?

Ljubljana, SFŠ Ljubljana, 26. 10. 2023

Doris Barat, Srednja frizerska šola Ljubljana, Meditacija pri pouku – zakaj in kako?

V svojem prispevku bom govorila o uporabnosti in pozitivnih učinkih meditacije pri pouku. Pri tem se bom sklicevala na nedavne raziskave, ki govorijo o vplivu meditacije na nevroplastičnost, izboljšanje koncentracije, razvoja čustvene inteligentnosti, izboljšanje spomina in kognitivnih funkcij in zmanjšanje ravni stresa. Predstavila bom dve preprosti vaji, ki jih soudeleženci nacionalne konference lahko poskusno prakticirajo v svojih razredih. Opisala bom tudi svoje dosedanje izkušnje z meditacijo ter predstavila moj način vpeljevanja meditacije k pouku. Pri svoji predstavitvi se bom opirala na znanja pridobljena na letošnjem izobraževanju v sklopu projekta Erasmus+ in sicer Mindfulness for Teachers: A Hands-on Approach. Predstavila bom tudi pomembnejše izsledke nekaterih nedavnih raziskav na to temo, kot je na primer Bostic, J.Q., et al. (2015) »Being Present at School. Implementing Mindfulness in Schools. Child & Adolescent Psychiatric Clinics. 24(2), 245-249«

Tadej Braček, Srednja frizerska šola Ljubljana, Mehke veščine pri vodenju v vzgoji in izobraževanju

Avtor prispevka najprej predstavi razliko med trdimi in mehкими veščinami. Trde veščine so tiste, ki jih pridobimo skozi izobraževanje in jih rabimo za opravljanje določenega poklica; so poklicno specifične, npr. znanje poučevati določen predmet, svetovati v svetovalnem delu, izdelati izdelek, sposobnost trženja. Mehke veščine je težje definirati, a so nujno potrebne, da je posameznik dober delavec in sodelavec, saj odražajo, med drugim, njegov odnos do soljudi. Naučiti se jih je nekoliko težje, saj je v standardnem izobraževanju večji poudarek na trdih veščinah. Trde veščine lahko izmerimo in dokazujemo, mehke pa so težje za evalvacijo. Pri slednjih gre za skupek posameznikovih osebnostnih lastnosti, ki se povezujejo s čustveno inteligenco in predstavljajo posameznikovo sposobnost interakcije z okoljem. Oblikujejo naš način spopadanja z izzivi na delovnem mestu in sodelovanja z drugimi. Gre za prenosljive veščine, kar pomeni, da so skupne različnim sferam delovanja in so veščine, po katerih se razlikujejo iskanci zaposlitve z enako (formalno) stopnjo dosežene izobrazbe. Primeri mehkih veščin so reševanje konfliktov/težav, vodenje, skupinsko/timsko delo, delovna etika, pozitiven odnos, komunikacija, kritično opazovanje. Avtor nato ponazori uporabo različnih mehkih veščin pri vodenju vzgojno-izobraževalne institucije in vodenju v vzgoji in izobraževanju na sploh.

Kata Budimir Krišto, Srednja frizerska šola Ljubljana, Uvajanje projektnega načina učenja v učilnico

V prispevku je predstavljeno uvajanje projektnega načina učenja v učilnico, torej njegova uporaba pri pouku. Julija 2023 je v Palermu, na Siciliji, potekalo strukturirano izobraževanje z naslovom »Project-Based Learning in the Classroom«. Ta predstavitev je hkrati tudi diseminacija opravljenega

strukturiranega izobraževanja v sklopu projekta Erasmus+. V tem času sem pridobila nova znanja, ki jih želim deliti z ožjo in širšo strokovno javnostjo. Poudarek je na pomenu in faznosti projektne načina učenja v povezavi z IKT tehnologijo ter pridobivanju novih veščin. Predstavljene so poglavitne točke referenčnih primerov ter primerjava s standardnimi projekti in priprava razreda na določanje teme projekta. Razložena je uporaba projektne načina učenja in njegov vpliv na posodobitev in splošno izboljšanje pouka. Določeni so tudi učni cilji ter kontrolno spremljanje projektne dela in vrednotenje. Podani so tudi kriteriji za končno predstavitev projekta. Vloga učitelja je koordiniranje, spremljanje in svetovanje. Projektni način učenja postaja dodana vrednost k pouku v učilnici 21. stoletja.

Ljubica Gabrovšek, Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo, Načrtovanje formulacije kozmetičnega izdelka

Dobro poznavanje teoretičnih osnov je pogoj za razumevanje in uspešno izvedbo praktičnih vaj. S primerom bom predstavila uporabo teoretičnega poznavanja svečk, farmacevtskih oblik za rektalno aplikacijo, pri načrtovanju formulacije šminke, kozmetičnega izdelka za ličenje ustnic. Praktično znanje o oblikovanju galenskih oblik v laboratorijskem merilu dijak uporabi za izdelavo šmink. Osnova za razvoj formulacije je znanje o aktivnih in pomožnih sestavinah, ovojninah in nosilnih sistemih. Farmacevtski tehnik ima veliko znanja o koži, kot mestu delovanja kozmetičnih izdelkov, o sinteznih in naravnih spojinah, o zdravilnih rastlinah, in pozna teoretične osnove oblikovanja zdravil, ter obvlada tehnološke postopke za izdelavo osnovnih galenskih oblik. Pri izdelavi zdravilnih pripravkov se moramo natančno držati recepta, pri izdelavi kozmetičnih izdelkov pa smo lahko ustvarjalni in lahko razvijemo tudi svojo formulacijo. Ni učenja in napredovanja brez dela. Dobro teoretično znanje in načrtovanje je pomembno za izdelavo kakovostnega in varnega kozmetičnega izdelka.

Marinka Jarm, Srednja frizerska šola Ljubljana, Dan odprtih vrat z delodajalci

V prispevku predstavljam sodelovanje s socialnimi partnerji in šolo. Posebej predstavljam primer dobre prakse sodelovanja in stika z dijaki in mentorji, kjer dijaki lahko opravljajo praktično usposabljanje pri delodajalcu. Srednja frizerska šola Ljubljana je poklicna in strokovna šola in dijakom po zaključku šolanja omogoča hiter vklop na trg dela, zato je potrebno dobro sodelovanje z bodočimi delodajalci, ponudniki lasne kozmetike in ostalimi, ki so tako ali drugače povezani s frizerstvom.

Vsako leto socialnim partnerjem ob dnevu odprtih vrat ponudimo možnost, da predstavijo svoj način dela, svoje znanje, izkušnje in doprinos kompleksni frizerski stroki. Srednja frizerska šola Ljubljana je prav tako tesno povezana s socialnimi partnerji in lokalnim okoljem. Dijaki del izobraževalnega procesa opravijo v frizerskih salonih, zato je sodelovanje še kako pomembnega značaja. Šola v ta namen enkrat letno povabi delodajalce, ki dijakom drugega in tretjega letnika predstavijo zanimive vsebine. Teme delavnic se navezujejo na frizersko stroko, kot so ličenje, nega rok, zdrav način življenja, socialne delavnice in podjetništvo. Vsako leto se delodajalci odzovejo našemu povabilu z velikim zanimanjem in si želijo našega sodelovanja.

Dijakom želimo predstaviti aktivne delavnice z novimi vsebinami in aktivnim sodelovanjem k nadgradnji njihovega strokovnega znanja z novimi načini dela. Omogočimo jim promocijo vseživljenjskega učenja in internacionalizacije. Dijaki uživajo v delavnicah in v sodelovanju s strokovnjaki ter profesionalci.

Izmenjava strokovnih mnenj poteka tudi med izvajalci in učitelji. Dogodek udeležencem omogoča vzpostavitev stikov s predstavniki podjetij, saj je mreženje pomembno za gradnjo profesionalnih odnosov. Skupaj tako gradimo in razvijamo frizersko stroko ter potencial mladih.

Peter Koščak, Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana, Reševanje konkretnega problema iz gospodarstva s strani dijakov

V prispevku predstavljam skupino dijakov srednješolskega izobraževalnega programa ekonomski tehnik, ki se je udeležila reševanja konkretnega problema gospodarske družbe. Izziv oziroma problem je izpostavila gospodarska družba v sodelovanju z organizatorjem Fakulteto za organizacijske vede Univerze v Mariboru. Dijaki rešujejo izpostavljeni problem po metodi študije primera. To je raziskovalna metoda, ki temelji na posameznem primeru in ne na populaciji ali vzorcu. Z metodo študije primera dijaki pridobijo dodatne kompetence za reševanje konkretnih izzivov oziroma problemov iz realnega okolja in usvojijo znanje o iskanju in pripravi rešitve za konkreten primer ter pridobijo izkušnjo zagovarjanja in utemeljevanja rešitve. Reševanje postavljenega problema nudi dijakom maksimalen potencial pridobivanja podjetniške izkušnje, saj morajo kot tim iskati rešitev in pripraviti predstavitev pod časovnim pritiskom. Rešitev dijaki predstavijo in zagovarjajo pred strokovno komisijo, v kateri so predstavniki fakultete in podjetja. Ob predstavitvi morajo dijaki rešitev še utemeljevati in odgovarjati na vprašanja komisije.

Tina Mlakar, Gimnazija Moste, Aktivni odmori za gimnazijce: kvalitetno preživljanje daljših odmorov

Na šoli imamo daljše odmore kot večina šol, saj trajajo 50 min. Daljši odmori so namenjeni temu, da lahko dijaki v miru malicajo in se spočijejo. Idealno bi bilo, da bi se po malici sprehodili po svežem zraku ali kakorkoli preklopili svoje možgane na kakšno drugo ustvarjalno in gibalno dejavnost. Pa vendar smo začeli opazati, da dijaki tudi med odmori večino časa raje presedijo in ne izkoristijo časa za sprehode ali gibanje. Velikokrat se med odmorom poslužujejo uporabe pametnih telefonov, kar pomeni, da so celo uro ponovno statični in zatopljeni v zaslon. V želji spremeniti in spodbuditi drugačno, bolj raznoliko in bolj zdravo preživljanje prostega časa med odmori, smo v preteklem šolskem letu pripravljali kar nekaj raznolikih aktivnosti na šoli. Takšne aktivnosti so lahko izdelovanje voščilnic, preproste kuharske delavnice, šah in druge igre, gibanje na prostem, valentinovo pošta, urejanje zelenih površin, vodenje šolskega radia, priprava in ogled šolskih razstav... Ponudbo lahko širimo in spreminjamo glede na zmožnosti in znanja zaposlenih, ki aktivnosti izvajajo. Ustvarjalne delavnice so bile dobro sprejete saj pri tem ne gre za pridobivanje ocen ampak sprostitvev. Kuharske delavnice zelo priljubljene, saj so bile zabavne pa še z izdelki so se lahko posladkali. Menimo, da smo uspeli približati ustvarjalne in gibalne aktivnosti dijakom, kot protiutež prekomernemu sedenju in intelektualnemu delu, ki obsega večino ur v vsakdanjiku gimnazijca.

Jasna Milek, Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana, Spoznavanje drevesnih vrst v urbanem okolju

V prispevku bom predstavila, kako smo se sredi mesta lotili spoznavanja drevesnih vrst in njihovih značilnosti. Z dijaki smo poiskali in obiskali različna drevesa v bližnji okolici šole. Na terenu smo si ogledali zunanjo podobo dreves in poiskali opazne razlike med njimi. Nato smo se vrnili v učilnico, kjer so dijaki preko različnih dejavnosti spoznali še ostale razlike. Spoznali so najpogostejše drevesne vrste v Sloveniji ter se seznanili s preprostimi določevalnimi ključi za določanje drevesnih vrst. Za utrditev znanja so tudi sami izdelali preproste določevalne ključe. Potek učne ure je bil zelo razgiban, zato so morali biti dijaki precej aktivni. Pri delu so se zabavali in hkrati naučili več, kot bi se le ob branju učbenika. Čeprav se komu opisane dejavnosti zdijo primernejše za mlajše učence, so se izkazale za uporabne tudi v srednji šoli in sem jih lahko vključila v učne vsebine o ekosistemih.

Sabina Kolenc, Srednja frizerska šola Ljubljana, Spoznavni tabori na Srednji frizerski šoli Ljubljana

Spoznavni tabori na Srednji frizerski šoli Ljubljana so pomembni dogodki, ki omogočajo dijakom, še posebej tistim, ki so na začetku srednje šole ali so se pridružili novemu razredu, da se medsebojno spoznajo, razvijejo medsebojne odnose in se bolje vključijo v šolsko okolje. Ti tabori prinašajo številne koristi: medsebojno spoznavanje, vključevanje in prilagajanje, razvoj socialnih veščin, samostojnost, ustvarjajo pozitivno šolsko kulturo, spodbujajo ekipno delo in ustvarjajo dijakom pozitivne spomine na šolanje. Na naši šoli izvajamo spoznavne tabore preko CŠODjev in drugih institucij, ki nam omogočajo dober izbor naravoslovnih, kulturnih in športnih aktivnosti. Ponavadi na tabor odideta po dva oddelka hkrati z razrednikoma, učiteljem športne vzgoje in učiteljem, ki je usposobljen za izvedbo socialnih delavnic, ki vključujejo različne socialne igre. V treh dneh dijaki prvega letnika opravijo del interesnih dejavnosti, ki so obvezne za napredovanje v višji letnik. Predstavila vam bom aktivnosti, ki jih izvajamo z dijaki v učilnici in naravi.

Andreja Kordiš, Srednja frizerska šola Ljubljana, Uporaba informacijsko-komunikacijskih orodij pri pouku slovenščine

Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) in njenih orodij pri pouku slovenščine je postala nepogrešljiv del sodobnega izobraževanja. Ta sestavek obravnava ključne vidike in koristi uporabe novejših spletnih orodij pri poučevanju slovenščine v programu srednjega poklicnega izobraževanja (Frizer SPI) in poklicno tehniškega izobraževanja (Frizerski tehnik PTI) na Srednji frizerski šoli Ljubljana. Pripomore k večji aktivnosti dijaka pri pouku, poveča učinek učenja, omogoči zabavnejše in zanimivejše učenje ter služi za uvodno motiviranje dijakov in popestritev ob koncu pouka.

V prispevku se omenja uporabo spletnih orodij, ki so v zadnjem desetletju stalnica pri pouku slovenščine (portal Fran in projekt Franček, elektronske knjige, Gigafida in Amebis Besana), ter novejših, kot so: Wheel of Names, Random Group Generator, Mentimeter, MS Forms. Posebej se izpostavlja primer dobre prakse, kako se pri pouku slovenščine v treh razredih vključi na različne načine uporabo novejših digitalnih orodij v mesecu septembru v šolskem letu 2023-24 in izboljša kakovost pouka ter poveča njegovo zanimivost. Z metodo ankete v MS Forms je predstavljena kratka evalvacija uporabe spletnih orodij pri pouku slovenščine. Anketa je pokazala, da so odzivi dijakov večinoma pozitivni in da

so dijaki spremembam in popestritvam pri pouku zelo naklonjeni. Z uporabo spletnih orodij je smiselno nadaljevati tudi v prihodnje in vključevati po potrebi tudi druge: Jamboard, Padlet, Edpuzzle, Genially, Canva in Socrative, ki se uporabljajo v okviru mednarodnih strukturiranih izobraževanj v projektu Erasmus+. Vsako od teh orodij zahteva od učitelja poglobljeno spoznavanje in predvsem uporabo ter eksperimentiranje pri pouku.

Vključevanje sodobnih IKT-orodij v pouk slovenščine je pomembno predvsem zaradi pozitivnih spoznanj in povratnih informacij, da je učni proces, ki je podprt z IKT-orodji bolj učinkovit in zanimiv od klasičnega pouka. S prispevkom se želi vzpodbuditi učitelje, da spoznajo digitalna orodja, ki so na razpolago ter jih navdušiti za premišljeno vključevanje v učni proces.

Nada Medved, Srednja frizerska šola Ljubljana, Individualizacija in učna diferenciacija v izobraževalnem procesu

V prispevku smo poudarili predvsem to, da je v demokratični družbi treba v šoli ustvariti pogoje vsem otrokom, da si bodo lahko razvili svoje potenciale, in se učili sobivanja. Nakazali smo priložnosti in načine, kako lahko to uvajamo v poučevanju. Izobraževanje poteka tako, da v največji možni meri odseva realne situacije, s katerimi se bodo dijaki srečevali pri opravljanju poklica. Pri tem izhajamo iz izvedbenega kurikula programa, dijakovih učnih zmožnosti ter njegovih individualnih interesov in potreb. Najprej želimo ugotoviti predznanje posameznega dijaka oziroma njegove vrzeli v znanju, ki jo je treba zapolniti. Pri tem si pomagamo z vprašalnikom, ki se nanaša na kriterije uspešnosti. Na podlagi rezultatov vprašalnika dijake povežemo v skupine z različnim predznanjem. Na ta način razvijajo občutek empatije, sposobnost timskega dela in med vrstniške pomoči. Pouk načrtujemo in izvajamo tako, da ima vsak posamezen dijak možnost, kar najbolje usvojiti znanje ter razviti svoje spretnosti in osebne lastnosti.

Nada Medved, Srednja frizerska šola Ljubljana, Pomen podjetništva v stroki

V prispevku smo poudarili pomen razvijanja podjetniških lastnosti in veščin pri dijakih v šoli in obšolskih dejavnostih. Namen je opremiti mlade s podjetniškimi veščinami in znanji, ki so pomembne ne glede na izbiro karijerne poti. Podjetništvo je več kot razvoj poslovnih priložnosti v praksi, je način življenja. Pomeni znanje, s katerim lažje identificiramo in razvijamo poslovne modele ter nudi odgovore na izzive pri vodenju lastnega ali družinskega podjetja. Prikazali smo načine, kako lahko to razvijamo v praksi. Podjetniško izobraževanje je bistvenega pomena ne le za oblikovanje miselnosti mladih, ampak tudi za zagotavljanje znanja in spretnosti, ki so ključnega pomena za razvoj podjetniške kulture. V skladu z okvirom ključnih kompetenc sta podjetništvo in samoiniciativnost ključni kompetenci, ki se nanašata na sposobnost posameznika za uresničevanje svojih zamisli. Vsaka vključuje ustvarjalnost, kreativnost, inovativnost in sprejemanje tveganj ter sposobnost načrtovanja in vodenja projektov za doseganje ciljev na najvišjih ravneh odločanja.

Petra Metul, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica, Spoznavanje kulturnih osebnosti Ljubljane

Glavno mesto Slovenije je bilo od nekdaj središče kulturnega dogajanja, kjer sta se razvijala slovenska beseda in znanost. Spomenike znanih Slovencev lahko najdemo na pročeljih hiš, kjer so posamezniki živeli ali delovali, medtem ko drugi zavzemajo svoj prostor na trgih in so turistične atrakcije.

Dijaki se z osebami, ki so pomembni v slovenski kulturi in znanosti, večinoma srečujejo pri pouku slovenščine in zgodovine, nekaj pa tudi pri naravoslovnih predmetih.

Za dijake prvih letnikov je bila pripravljena aktivnost, pri kateri so samostojno raziskovali obeležja teh ljudi v Ljubljani, v radiju enega kilometra od njihove štartne lokacije. Dejavnost je bila izvedena v manjših skupinah, ki jih je sestavljalo približno pet dijakov. Z reševanjem različnih ugank, ki so jih vodile do različnih točk, so se seznanjali z delom in življenjem teh posameznikov.

Manja Mlakar Medved, Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo, Razkuževanje in sterilizacija – od pouka mikrobiologije do kozmetične prakse

Dijakinje programa kozmetični tehnik pri strokovnem modulu varovanje zdravja pri vsebinskem sklopu mikrobiologija spoznajo teoretične osnove različnih postopkov razkuževanja in sterilizacije. V okviru vaj ugotavljajo prisotnost mikroorganizmov v zraku, na delovnih površinah in na rokah ter primerjajo prisotnost mikroorganizmov pred in po izvedenih postopkih umivanja oz. razkuževanja rok in delovnih površin.

S praktično uporabo različnih načinov razkuževanja in sterilizacije se dijakinje srečajo tudi pri pouku praktičnih strokovnih modulov ter med praktičnim usposabljanjem pri delodajalcih. Dijakinje morajo ustrezno očistiti, razkužiti in sterilizirati orodje in pripomočke, pripravijo si čisto delovno okolje, razkužujejo površine, kjer se izvajajo kozmetični postopki, s pravilnim in rednim umivanjem in razkuževanjem rok preprečijo prenos mikroorganizmov na stranke. Postopke uporabljajo za zagotavljanje higiene, varnosti in zdravja – zase in za stranke.

Timski pouk s povezovanjem strokovnega modula varovanje zdravja (vsebinski sklop mikrobiologija) s praktičnimi moduli (pedikura) ter vaje, kjer dijakinje ugotavljajo prisotnost mikroorganizmov v kozmetičnem salonu, pripomorejo k razumevanju pomena pravilnega izvajanja postopkov razkuževanja in sterilizacije v kozmetičnem salonu.

Ana Plesec, Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana, Problematika (pre)obremenjenosti srednješolskega učitelja v oddelkih z dijaki športniki

S 1. septembrom 2022 je v praksi zaživel dopolnjen Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na področju srednjega šolstva, ki prvič v zgodovini samostojne Slovenije omenja in priznava dijakom športnikom pravico do športnega koordinatorskega tudi v tistih srednješolskih programih, ki niso vključeni v športne oddelke gimnazij. Besedilo spremenjenega pravilnika priznava opravljanje nalog športnega koordinatorskega v skladu z letnim delovnim načrtom srednje šole.

Sporno za vse srednje šole v Sloveniji, ki imamo dijake športnike in delamo z njimi po veljavnem pravilniku je to, da spremenjen pravilnik ni usklajen s pravilnikom, ki velja za športnega koordinatorja v športnih oddelkih gimnazije. Ob tem je potrebno izrecno poudariti, da imamo oboji popolnoma enake naloge, obseg dela in odgovornosti. Torej učitelji in športni koordinatorji imajo v srednji šoli popolnoma enake naloge, obremenitve in odgovornosti, kot učitelji in športni koordinatorji v športnih oddelkih gimnazije.

Empirično je celo dokazljivo, da imamo športni koordinatorji v srednjih šolah lahko tudi več delovnih obvez pri delu športnega koordinatorja, saj imamo v razredih od 28 do 32 dijakov (na nekaterih šolah so to celo polni razredi športnikov), za razliko od gimnazij s športnimi oddelki, kjer je normativ 18 do 22, zraven pa imajo prisotnega po pravilniku še pedagoškega koordinatorja. V pravilniku je torej zaznati DISKRIMINATORNOST PREDPISOV na področju srednjega šolstva – dvojna merila vrednotenja učitelja za enako opravljeno delo (13. člen pravilnika) in zato v članku opozarjamo na to problematiko in posredujemo ustrezne rešitve iz naše prakse.

Anja Sovič, Srednja frizerska šola Ljubljana, Zgodbe brivskega droga

Začetki brivskega droga segajo vse do leta 1215 v čas Lateranskega koncila, ki je duhovnikom odvzel funkcijo opravljanja zdravljenja ljudi. Sklenili so, da je skrb za telo predana brivcem, ki so to dejavnost opravljali do leta 1745. Tem bi naj delo z ostrimi predmeti ne bilo tuje. S tem jim je bilo prepuščeno tudi puščanje krvi. Ob njih so seveda obstajali kirurgi, namenjeni izključno za zdravljenje kraljev/kraljic. Zaradi nepoznavanja anestezije so pacienti pri brivcih za blaženje bolečin stiskali predmete. Med drugim tudi palico, na kateri so bili trakovi za brisanje krvi. Ob koncu posega so se trakovi (beli in krvavo rdeči) plapolajoči v vetru, sušili na ulici pritrjeni na palico. Od tod izvira kasnejši drog, ki je prevzel karakteristike te palice, barve sušičih trakov, rdečo in belo, kot trakovi na palici. Modro barvo naj bi dodali kasneje. Pri razvoju sodobnih brivnic, simbol katerih je še dandanes brivski drog, so pomembno vlogo odigrali sužnji.

Igor Šajn, Srednja frizerska šola Ljubljana, Uporaba umetne inteligence pri pouku v srednjih šolah

Razvoj strojnega učenja in algoritmov, ki simulirajo delovanje nevronskega omrežja, je pod skupnim izrazom umetna inteligenca (UI) oz. bolj uveljavljenim angleškim izrazom artificial intelligence (AI) prišlo do stopnje aktivne uporabe. Kot gobe po dežju se pojavljajo aplikacije, ki uporabljajo UI algoritme in odgovarjajo na raznovrstna vprašanja, ustvarjajo slike, popravljajo že obstoječe besedilo, fotografije, zvočne posnetke ipd. V prispevku vam bom predstavil nekaj takih orodij, ki so učiteljem na voljo brezplačno ali v sklopu obstoječih programov. V prvi vrsti so to razni prevajalniki, ki prevajajo ne samo besedilo v tujem jeziku, ampak prepoznava tudi znake in črke iz fotografij, sproti pa lahko prevajajo tudi govorno besedilo na videoposnetkih ali predavanjih v živo. Korak naprej od tega je ti. napredek v branju (ang. reading progress), ki zna analizirati govorni posnetek in ga oceniti ne samo statistično, ampak tudi na podlagi sprotnega učenja. Vsem je že znan program Chat GPT, ki podaja odgovore v obliki pogovora in odgovaranja na zastavljena vprašanja, naslednja stopnja pa je najnovejše Microsoftovo orodje Copilot, ki deluje podobno, a je že integrirano v obstoječo programsko opremo, kot je brskalnik Edge, sistem Windows, v pisarniške programe (Word, Excel, PowerPoint, Outlook).

Iztok Žižek, Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana, Tveganje uživanja energetskih pijač za zdravje mladostnikov

V Sloveniji strmo narašča prodaja energijskih pijač (Krošel, 2014). V zadnjem desetletju je prodaja narasla za 50 %. Po podatkih Inštituta za nutricionistiko vsak drugi 15-letnik uživa energijske pijače (Bahar in Bolha, 2022). Če upoštevamo, da se spreminjajo prehranjevalne navade mladostnikov med katerimi se pojavlja izpuščanje obrokov (zajtrka), prekomerno uživanje hitro pripravljene hrane in prigrizkov, predstavlja to še večji problem. Pri mladostnikih opažamo nadomeščanje zajtrka z energijskimi pijačami. Študije so pokazale, da mladostniki, ki uživajo energijske pijače, najverjetneje uživajo tudi tobak, alkohol in prepovedane droge. Obstaja veliko dokazov, ki kažejo, da je tveganje, ki ga energijske pijače predstavljajo za zdravje, izjemno nevarno in da jih otroci in mladostniki ne bi smeli uživati (Prodanova, 2014). Na ŠC PET izvajamo delavnice Športne prehrane v okviru katerih izvedemo anketo o prehranjevalnih navadah mladih športnikov na naši šoli. Analiza anket potrjuje izsledke, narejene v podobnih raziskavah.